

Het arrest Teekanne: een zure appel voor de voedingsindustrie?

Dominique Devos en Ellen Van Nieuwenhuyze, advocaten

De voorbije jaren zijn er steeds meer voedingsmiddelen op de markt gekomen die gericht zijn op de gezondheidsbewuste consument. Smoothies op basis van aardbei en banaan moeten een alternatief bieden voor cola en limonade, "glutenvrije" producten winnen aan plaats in de winkelrekken, en de lijst met toegestane gezondheidsclaims groeit jaar na jaar. Toch is de bewegingsmarge van de voedingsindustrie niet onbeperkt, zoals het recente arrest Teekanne van het Hof van Justitie illustreert.

© TEEKANNE GmbH & Co. KG

In het arrest *Teekanne* (C-195/14) van 4 juni 2015 licht het Hof van Justitie toe wat moet worden verstaan onder het begrip "misleidende etikettering" zoals gedefinieerd in de richtlijn 2000/13/EG betreffende etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame. Deze richtlijn is intussen vervangen door verordening (EU) 1169/2011 inzake voedselinformatie, maar aangezien het verbod op misleidende etikettering letterlijk overgenomen is in deze nieuwe maatregel, blijven de overwegingen van het Hof pertinent.

Waarover gaat het arrest? Teekanne verhandelt in Duitsland vruchtenthee in een verpakking met afbeeldingen van frambozen en vanillebloesem, de vermeldingen "vruchtenthee met natuurlijke aroma's" en "vruchtenthee met natuurlijke aroma's – vanille-frambozensmaak", en een grafisch vormgegeven zegel met de slogan "enkel natuurlijke ingrediënten". Volgens een Duitse verbruikersorganisatie zijn dergelijke vermeldingen misleidend: de consument zou verwachten dat de betrokken thee bestanddelen van vanille en framboos bevat, of toch minstens natuurlijke vanille- en frambozenaroma. In werkelijkheid bevat het product echter geen enkel aroma dat uit vanille en framboos is verkregen, maar enkel aroma's die een dergelijke smaak hebben. Dit blijkt ook uit de lijst met ingrediënten, die duidelijk aangeeft dat de vruchtenthee *slechts* aroma's met vanille- en frambozensmaak bevat, en geen natuurlijke

ingrediënten afkomstig van deze vruchten of daaruit verkregen aroma's. De Duitse verbruikersorganisatie eist dan ook dat Teekanne stopt met het maken van reclame voor de vruchtenthee.

Voor het Hof volstaat een correcte weergave van de lijst met ingrediënten niet om ervoor te zorgen dat de gemiddelde consument behoorlijk geïnformeerd is over de samenstelling van een levensmiddel. Wanneer de verpakking van een product elementen bevat die leugenachtig, verkeerd, dubbelzinnig, tegenstrijdig of onbegrijpelijk zijn "kan de lijst van ingrediënten in bepaalde situaties, ook al is die lijst juist en volledig, ongeschikt zijn om de verkeerde of dubbelzinnige indruk van de consument over de kenmerken van een levensmiddel, die voortvloeit uit de andere elementen waaruit de etikettering van dat levensmiddel is samengesteld, genoegzaam te corrigeren". Het is aan de rechter van het betrokken land om na te gaan of de verpakking in kwestie een dergelijke indruk wekt. Elementen die een rol kunnen spelen bij de beoordeling zijn de gebruikte afbeeldingen en bewoordingen, hun plaats en lettertype, en de zinsbouw en gebruikte leestekens.

Deze preciseringen vormen een duidelijke nuancering van haar eerdere positie in *Commissie t. Duitsland* (C-51/94). In dit arrest ging het Hof nog zonder aarzelen uit van de consument als rationele *homo economicus*, en overwoog dat de gebruiker, wiens aankoopbeslissing wordt bepaald door de samenstelling van de betrokken producten, eerst de lijst van ingrediënten leest, die verplicht op de verpakking wordt weergegeven. Het gevaar dat een consument wordt misleid door de kleur van een product zou bijgevolg slechts gering zijn. Het arrest *Teekanne* toont aan dat de corrigerende werking van verplichte voedselinformatie echter niet onbeperkt is, en dat andere elementen op de verpakking de consument weldegelijk op het verkeerde been kunnen zetten.

Ook al bevat het *Teekanne* arrest geen eindoordeel over het al dan niet misleidend karakter van de verhandelde vruchtenthee, toch zendt het Hof in deze zaak een duidelijk signaal uit aan ondernemingen actief in de voedingssector: de lijst met ingrediënten of andere meer gedetailleerde vermeldingen volstaan niet noodzakelijk om onjuiste verwachtingen gecreëerd door misleidende verwijzingen op de verpakking te corrigeren. Producenten van yoghurts, gearomatiseerde dranken en andere producten die slechts een vruchtensmaak hebben maar geen eigenlijke bestanddelen van fruit bevatten, dienen dus op hun hoede te zijn.

Brussel, 8 oktober 2015

Voor een volledige weergave van het arrest, zie:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=164721&pageIndex=0&doclang=nl&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=138512>

Commentaren hierop zijn meer dan welkom op d.devos@liedekerke.com of e.vannieuwenhuyze@liedekerke.com.